

Posudek diplomové práce Ivy Tláškové

Pragmatické ukazatele ve španělštině, typy a frekvence

(PF JU České Budějovice, 2011, 81 stran)

Cílem práce Ivy Tláškové je popsat fungování několika tzv. pragmatických ukazatelů současné španělštiny v diskurzu rodilých a nerodilých mluvčích. Komparace úzu v rámci obou zkoumaných skupin vlastního korpusu nahrávek řízených rozhovorů je prováděna jak po stránce kvalitativní, tak po stránce kvantitativní.

V úvodních kapitolách své práce I. Tlášková definuje pojem pragmatický ukazatel, přičemž se opírá o zdroje anglofonní a hispanofonní provenience. Je třeba ocenit, že se diplomantka seznámila s řadou odborných publikací k tématu, a pozitivně hodnotím rovněž i způsob, jakým tuto úvodní stať prezentuje. Je však třeba nesouhlasit s tvrzením (str. 9), že by se tzv. pragmatické ukazatele těšily pouze okrajovému zájmu lingvistů: od konce 70. let 20. století byla této problematice ve světové lingvistice věnována soustavná pozornost. Statut těchto výrazů ve výuce ELE je přirozeně otázka jiná. Diplomantka zajímavě poukazuje na to, že výhradní orientace na pragmatické teorie (Griceovy maximy či teorie optimální relevance), typická pro ostrovní anglosaské studie, není pro uchopení komplexního fungování tzv. pragmatických ukazatelů vhodná. Po úvodní terminologické sondě, ve které poukazuje na různost přístupů a koncepcí, diplomantka podrobně představuje stať autorů Zorraquinová a Portolés, publikovanou v referenčním díle *Gramática Descriptiva*; pojetí pragmatických ukazatelů dle Zorraquinová - Portolés pak ve svých analýzách diplomantka důsledně aplikuje.

Jaký má diplomantka názor na tvrzení L. Brintona, že pragmatické ukazatele jsou sémanticky prázdné (str. 14)?

Druhá teoretická stať se týká hovorového jazyka – diplomantka považuje, zcela správně, za vhodné o této varietě pojednat, neboť právě sem řadí diskurz svého korpusu. Opírá se přitom o španělsky psanou sekundární literaturu, výklad je koncipován kvalitně. Díky své orientaci na anglofonní a hispanofonní odbornou literaturu se však diplomantka dopouští určitých nepřesností – zejména pokud jde o „přečeňování“ pragmatiky. Výzkum různých registrů národního jazyka byl pro pražský funkční strukturalismus samozřejmostí již od doby vzniku Pražského lingvistického kroužku (viz např. teorie funkčních stylů). Tato oblast pražského funkcionalismu není však v zahraniční dostatečně známá.

Vlastní výzkum pak diplomantka provádí na autentickém korpusu nahrávek rodilých a nerodilých mluvčích. Vytváří si hypotézy, řádně odůvodněné, které pak na výzkumném vzorku ověřuje. Celkem pak ze vzorku získává 10 nejfrekventovanějších ukazatelů, které dále analyzuje.

Po stránce kvalitativní diplomantka rozebírá příklady z korpusu ve vztahu ke statí Zorraquinová a Portolés. Ve svém vzorku se pokouší identifikovat tytéž diskurzovní funkce pro jednotlivé ukazatele jako autoři ve zmíněné statí. To se jí vesměs daří – v tom smyslu je studie materiálově zajímavá a diplomantka prokazuje schopnost interpretace kontextů a jejich klasifikace do již popsaných (Zorraquinová a Portolés) typů. Někdy by bylo možno do určité míry polemizovat s tvrzeními – zejména na str. 53 (k příkladům 31 a 32), nezdá se mi možné připisovat ukazateli *bueno* schopnost „signalizovat závěr vyvozený z předchozí promluvy“, dále v příkladu 50 se nejeví, že by šlo o důsledek ve vlastním smyslu slova.

Kvantitativní závěry o poměru počtu ukazatelů v diskurzu rodilých a nerodilých mluvčích jsou zajímavé a přínosné, diplomantka údaje dokáže relevantně komentovat a

vysvětlit. Pro potřeby obhajoby by bylo vhodné rozvést hypotézu o vlivu angličtiny při užívání ukazatele *bueno* nerodilými mluvčími.

Po stránce formální nemám větších výhrad, styl i úprava práce jsou na velmi dobré úrovni, rušivě však působí nedůsledný pravopis adjektiv rodilý a nerodilý.

Práce I. Tláškové splňuje všechny nároky na magisterské diplomové práce kladené, navrhuji ji klasifikovat známkou **výborně**.

V Českých Budějovicích dne 17. srpna 2011.

PhDr. Ondřej Pešek, Ph.D.

